

Can S?k?nt?s? E?ilimi Ölçe?i – K?sa Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Can S?k?nt?s? E?ilimi Ölçe?i – K?sa Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18368>

Özet

Can Sıkıntısı Etilimi Ölçeği - Kısa Formu (CSÖ-KF), bireylerin kronik olarak can sıkıntısı yaşamaya eilimlerini ölçmek amacıyla geli tirilmi olan orijinal ölçeğin Türkçeye uyarlanmı kısa versiyonudur. Bu psikometrik uyarlama çalı ması, ölçeğin Türkçe konu an popülasyonda geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabileceğini göstermek üzere Pınar Dursun ve Esin Tezer tarafından gerçekleştirilmiştir (2013). Ölçek, özellikle ara tırma ve klinik ba lamlarda can sıkıntısı eilimi düzeylerini hızlıca de erlendirmek için tasarlanmıştır.

Uyarlama sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliliği Do rulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiş ve iç tutarlılık güvenilirliği Cronbach Alpha katsayısı hesaplanarak belirlenmiştir. Bu kısa form, uzun versiyonun ölçtü ü temel yapıyı korurken, uygulama süresini kısaltarak pratik kullanım kolayla ştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Can Sıkıntısı, Can Sıkıntısı Etilimi, Kısa Form, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Do rulayıcı Faktör Analizi, Cronbach Alpha, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Pınar Dursun, Esin Tezer

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin durumsal olmaktan ziyade kişisel bir özellik olarak can sıkıntısı yaşamaya ne kadar yatkın olduklarını belirlemektir. Orijinal ölçeğin kısa formunun Türkçeye uyarlanması, Türk kültüründe can sıkıntısı eilimini ölçmek için geçerli ve ekonomik bir araç sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, psikoloji, eğitim ve sağlık alanlarında can sıkıntısı eiliminin depresyon, kaygı, riskli davranışlar ve akademik başarısızlık gibi çeşitli psikolojik sonuçlarla ilişkisini inceleyen ara tırma lar için kritik bir ölçüm aracı sağlamaktadır. Kısa form olması, özellikle büyük örneklemlilerde ve zaman kıstı uygulamalarda büyük avantaj sunar.

Yapı

Can Sıkıntısı Etilimi Ölçeği - Kısa Formu, temel olarak **Can Sıkıntısı Etilimi** (Boredom Proneness) psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, bireyin çevresel uyaranlara karşı duyarsızlık veya içsel kaynaklara dayalı aktivite eksikliği nedeniyle sık sık ve yoğun bir şekilde can sıkıntısı yaşamaya eilimi olarak tanımlanır.

Can sıkıntısı etilimi, genellikle iki ana faktör etrafında toplanır: **İçsel Can Sıkıntısı** (bireyin kendi iç dünyasında anlam veya ilgi bulamama) ve **Dışsal Can Sıkıntısı** (çevresel uyarıların yetersiz veya tekdüze olması nedeniyle sıkılma). Kısa formun uyarlaması, bu temel boyutların Türkçe popülasyonda da tutarlı bir şekilde ölçülüp ölçülmediğini araştırmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılmıştır. DFA, ölçeğin maddelerinin teorik olarak öngörülen faktör yapısına ne kadar uyduğunu istatistiksel olarak değerlendiren güçlü bir yöntemdir.

Dursun ve Tezer (2013) tarafından yürütülen bu analiz, ölçeğin Türkçe versiyonunun, orijinal kısa formda belirtilen teorik yapıyı koruyup korumadığını doğrulamaya odaklanmıştır. Bu analizler, Can Sıkıntısı Etilimi Ölçeği - Kısa Formu'nun Türkçe bağlamda ölçmek istediği yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, maddelerin iç tutarlılığı hesaplanarak belirlenmiştir. İç tutarlılık, ölçekteki tüm maddelerin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Güvenirlilik katsayısı olarak Cronbach Alpha değeri kullanılmış ve bu katsayı .63 olarak rapor edilmiştir. Bu değer, psikometrik standartlara göre orta düzeyde bir iç tutarlılığa işaret etmekle birlikte, kısa form ölçekler için kabul edilebilir sınırlar içerisinde değerlendirilebilir. Araştırmacılar, bu katsayının kısa formun doğal bir sonucu olabileceğini belirtmişlerdir.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasında ölçeğin faktör yapısını incelemek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) uygulanmıştır. DFA, ölçeğin maddelerinin, can sıkıntısı etiliminin altında yatan boyutları (genellikle içsel ve dışsal can sıkıntısı) doğru bir şekilde temsil edip etmediğini test etmiştir.

DFA sonuçları, ölçeğin Türkçe versiyonunun teorik olarak beklenen faktör yüklerine sahip olduğunu ve ölçeğin yapısal bütünlüğünün korunduğunu doğrulamıştır. Bu, ölçeğin kültürel adaptasyonunun başarıyla olduğunu ve psikometrik açıdan sağlam bir zemin üzerine oturduğunu göstermektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: 7'li Likert Ölçeği

Derecelendirme: 1= Hiç Katılmıyorum - 7= Tamamen Katılıyorum

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Uyarlama çalışması amacıyla olarak üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır.)

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi sonrası ve Yetkinler

Popülasyon Detayları: Psikoloji ve eğitim araştırmalarında kullanılmak üzere özellikle üniversite öğrencileri örnekleme hedeflenmiştir.

Test Metodolojisi: Bireysel öz bildirim (Self-report) anketi.

Anahtar Kelimeler

Uyarlama, BPS-SF, Can Sıkıntısı Etilimi, Psikometri, Faktör Yapısı, Güvenilirlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Pınar Dursun

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Belirtilmemiştir

İletişim E-posta Adresi: dursun.pinar@gmail.com

Yazışma Adresi: Belirtilmemiştir

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2013 (Uyarlama çalışması'nın yayın yılı).

Kullanım Şinleri ve Ücret: Orijinal makalede ticari kullanım veya lisans ücretleri hakkında bilgi verilmemiştir; akademik kullanım için genellikle referans gösterilmesi beklenir.

PDF Dosyası: Ölçeğin PDF formatındaki dosyasına bu bağlantıdan ulaşılabilir: can-sikinti-egilimi-olcegi-kisa-formu-toad.pdf

Kaynaklar

Dursun, P., & Tezer, E. (2013). Turkish adaptation of the boredom proneness scale short-form. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 84, 1550-1554.

Orijinal makalenin ba?lant?s?: ac.els-cdn.com.

Can S?k?nt?s? E?ilimi Ölçe?i - K?sa Formu Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynakta ölçe?in maddeleri metin format?nda sa?lanmam??t?r. Ara?t?rmac?lar, ölçek maddelerine eri?im için ilgili referans makaleye veya sorumlu yazara ba?vurmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM